

**QAYTA ISHLASH SANOAT KORXONALARINI OPTIMALLASHTIRISH:
RAQOBATBARDOSHLILIK OMILLARINI TAHLIL ETISH**

Rahimov Abdihakim

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

ORCID: 0009-0003-5110-4547

ab.raximov@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada qayta ishlash korxonalarining rivojlanishi muhim ahamiyatga ega bo'lganligi sababli, korxonaning potentsial xaridorlarini aniqlash, ularning ehtiyoj va istaklarini o'rganib, qondirish hamda bozordagi faoliyatni kengaytirish uchun zamonaviy raqobat masalalari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha amaliy takliflar va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: qayta ishlash sanoat, raqobatbardoshlik, korxona, ishlab chiqarish, raqobat, iqtisodiyot.

**ОПТИМИЗАЦИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ПЕРЕРАБАТЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ:
АНАЛИЗ ФАКТОРОВ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ**

Рахимов Абдихаким

Университет экономики и педагогики

Аннотация. В данной статье, учитывая большое значение развития перерабатывающих предприятий, анализируются современные вопросы конкуренции с целью выявления потенциальных клиентов предприятия, изучения и удовлетворения их потребностей и желаний, а также расширения его деятельности на рынке. В результате исследования разработаны практические предложения и рекомендации по повышению конкурентоспособности промышленных предприятий.

Ключевые слова: перерабатывающая промышленность, конкурентоспособность, предприятие, производство, конкуренция, экономика.

**OPTIMIZATION OF PROCESSING INDUSTRY ENTERPRISES: ANALYSIS OF
COMPETITIVENESS FACTORS**

Rahimov Abdihakim

University of Economics and Pedagogy

Abstract. In this article, since the development of processing enterprises is of great importance, modern issues of competition are analyzed in order to identify potential customers of the enterprise, study and satisfy their needs and desires, and expand its activities in the market. As a result of the study, practical proposals and recommendations were developed to increase the competitiveness of industrial enterprises.

Keywords: processing industry, competitiveness, enterprise, production, competition, economy.

Kirish.

Yurtimizdagi hozirgi bozor islohotlari uzoq muddatli barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash orqali aholi farovonligini yuksaltirishga qaratilgan. Barqaror iqtisodiy o'sishning moddiy asosi milliy ishlab chiqarish bo'lib, bunda tarmoqlarning raqobatbardosh salohiyatidan keng foydalanish muhim omil hisoblanadi. Shu sababli, iqtisodiyotning rivojlanishi tarmoqlarning ishlab chiqarish salohiyatidan samarali foydalanish uchun zarur bo'lgan tashkiliy, iqtisodiy va huquqiy munosabatlarni takomillashtirishni talab etadi. Mamlakatimiz sanoat tarmoqlari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar turini ko'paytirish va sifatini oshirish, tovar siyosatini samarali tashkil etish, uni shakllantirish yo'nalishlarini belgilash hamda takomillashtirish orqali ichki va jahon bozorlarida raqobatda munosib o'rin egallash muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy raqobat sharoitida kompaniyalar nafaqat maqsadli bozorni izlashi, balki potensial xaridorlarni aniqlashi, bozordagi faoliyatini kengaytirish uchun ularning ehtiyojlarini o'rganishi va qondirishi zarur. Jahon iqtisodiyotida qurilish sohasi eng tez rivojlanayotgan tarmoqlardan biriga aylanmoqda. Jahon yalpi ichki mahsuloti tarkibida qurilish materiallari, bino va inshootlar qurilishi muhim o'rin egallaydi. Jahon yalpi ichki mahsulotining 13 foizi ushbu sohada yaratilayotgani qurilish infratuzilmasini barqaror rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotganidan dalolat beradi. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning asosi barqaror iqtisodiy o'sishga qaratilgan bo'lib, bu mamlakatimizdagi moddiy, moliyaviy, texnologik va inson resurslaridan samarali foydalanish bilan bevosita bog'liqdir.

Adabiyotlar sharhi.

Manbalarni o'rganishimiz, tadqiqotimiz jarayonida o'tkazilgan tahlillarga tayanadigan bo'lsak, qayta ishlash sanoati rivojlantirishning ikki yoqlama modeliga o'tish zarurati mavjud deb hisoblaymiz. Bu model ikki xususiyatga ega bo'ladi, ya'ni, birinchidan, sanoatni rivojlantirishda mavjud iqtisodiy-ijtimoiy salohiyatdan foydalanish samaradorligini oshirish, texnologik yangilanish, xodimlar malakasini oshirish yoki salohiyatli kadrlar yetishtirish tizimini joriy qilish, ikkinchidan ekologik samarador barqaror sanoat strategiyasini amalga oshirish. Mazkur modelga asoslanganda, ishlab chiqilgan sanoat tizimining samaradorlik integral indeksining qiymatlanish tarkibida 0,5 qismi aynan ekologik samaradan iborat bo'lishi kerak. Shu nuqtai nazardan, har qanday sanoatni rivojlantirish missiyalarining asosi innovatsiyalar va jarayonlarni optimallashtirish amaliyoti bo'lishi zarur. Ushbu asosga intilish toza ishlab chiqarishni amalga oshirish, resurslarni tejashning intellektual modellarini ishlab chiqishdan kelib chiqadi. Bugungi kunda insoniyatning texnik va texnologik taraqqiyoti ekologik toza sanoat ishlab chiqarishni amalga oshirish uchun imkon beradi, biroq dinamik siljish tobora xavf solmoqda.

Mazkur holatda ilg'or xorij tajribasiga e'tibor qaratib o'tamiz.

1. Germaniyaning Industrie 4.0 + Energiewende modeli. Mazkur model bo'yicha tasniflar Myunster universiteti olimlari Xek, Janke, Lekerlar (2024) ilmiy asarlarida keltirilgan. Ular kimyo sanoati asosan xarajatlarga asoslangan modeldan yashil va barqaror amaliyotlarni birlashtirgan modelga o'tish muammosiga to'xtalib, tarmoqda qaror qabul qiluvchilarning rivojlanayotgan ustuvorliklarini tushunishga intiladi. Bunda kimyo sanoatida muqobil energiya tizimiga o'tish, investitsiyalar va huquqiy tartibga solish bo'yicha noaniqlik mezonlariga ko'ra ishlab chiqarishning an'anaviy usullari ahamiyatini yo'qotmagan bo'lsa-da, qaror qabul qilishda barqarorlikka e'tibor yanada muhimlik kasb etayotganligi asosiy masala sifatida ko'rib chiqiladi hamda yaqin davr ichida ushbu model mutlaq to'liq "quvvat"da ishlashi kechiktirib bo'lmaydigan jarayon ekanligi xulosa qilinadi.

2. Shvetsiyaning GIP (Green Industrial Policy) modeli. Mazkur model aylanma iqtisodiyot negizida shakllantirilgan bo'lib, ekologik ta'siri kam bo'lgan ishlab chiqarish klasterlarini qo'llab-quvvatlaydi. Manbalarda (2022) mazkur modelga o'tish zarurati iqtisodiy o'sishning keskin pasayishi yoki ishlab chiqarish tarmoqlarining diversifikatsiya darajasining mavjud

mezonlarga mos kelmay qolishi emas, avvalo qisqa muddatlarda kutilishi mumkin bo'lgan iqtisodiy inqirozga kuchli immunitet sifatida baho berilgan. Bundan tashqari Shvetsiya hukumati, mazkur model tamoyillariga kuchli tayangan holda yashil sanoatni faol ravishda subsidiyalaydi va ifloslantiruvchi sanoatlarga ularning ekologik salbiy ta'sirini kamaytirishga yordam beradi. Shvetsiyaning uzoq muddatli strategiyasida ko'zlangan maqsadlardan biri bu 2045 yilga qadar sof nol emissiyaga erishishni maqsad qilgan (Мыртызалиев, 2022), va bunga erishishda mazkur model tamoyillariga yanada chuqur yondashuv kuzatiladi.

3. Janubiy Koreyaning GND (Green New Deal) modeli. Mazkur model yashil infratuzilmani rivojlantirish va jarayonga katta hajmdagi investitsiyalarni jalb qilish, hamda past uglerodli iqtisodiyotni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Manbaga ko'ra, 2020-yil dekabr oyida Janubiy Koreya BMT FCCCga NDC va 2050-yilgacha uglerodni neytrallash strategiyasini taqdim etdi. Bu Janubiy Koreyaning 2050- yilgacha uglerod neytralligiga erishish bo'yicha uzoq muddatli strategiyasini o'z ichiga oladi. Mazkur strategik yondashuvning keng miqyosidagi targ'iboti 43 ta davlatning yashil tiklanish va yangi kelishuvlariga sabab bo'ldi. Kelishuv qayta tiklanadigan energiya, yashil infratuzilma va sanoat sektoriga qaratilgan (Chowdhury, 2021).

4. Niderlandiya (Circular Economy Vision 2050) modeli. Ushbu Golland modeli qayta ishlash va resurs tejovchi texnologiyalarni rivojlantirish hamda chiqindilarni nol darajaga tushirish strategiyasini ifoda etadi. BMTning Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO) manbasiga ko'ra ushbu model mohiyati "aylanma iqtisodiyotga oid umumdavlat dasturi tarmoqlararo yondashuvga ega milliy siyosatdir. Ushbu siyosat Niderlandiya iqtisodiyotini 2050 yilgacha tezlashtirilgan sur'atlarda aylanma iqtisodiyotga aylantirish strategiyasini belgilaydi. Niderlandiya iqtisodiyotini vaqt o'tishi bilan tubdan o'zgartirish bo'yicha Hukumat dasturida uchta strategik maqsad ishlab chiqilgan: (I) samaradorlikni oshirish orqali mavjud ta'minot zanjirlarida xomashyoga bo'lgan talabni kamaytirish uchun mavjud ta'minot zanjirlarida xomashyodan yuqori sifatli foydalanish, (II) qazilmalarga asoslangan, muhim va barqaror bo'lmagan, barqaror ishlab chiqarilgan va qayta tiklanmaydigan, barqaror ishlab chiqarilgan xom ashyo bilan almashtirish. xom ashyo, (III) yangi ishlab chiqarish usullarini ishlab chiqish, yangi mahsulotlarni loyihalash va iste'mol qilishning yangi usullarini rag'batlantirish" (Fao.org., 2026) dan iborat.

5. Xitoy ECGD (Ecological Civilization & Green Development) modeli. "Yashil ishlab chiqarish uchun davlat ko'magida texnologik innovatsiyalar va elektr transport va qayta tiklanuvchi energiyaga katta investitsiyalar" fonida qabul qilingan Xitoy modeli bo'yicha manbalarda quyidagi zaruriyat asosi keltiriladi. Jumladan, Xalqaro atrof-muhit va iqtisodiy rivojlanish instituti tadqiqotchilari Keeley va Yisheng (2012) asarlarida Xitoy iqtisodiyotining kulminatsion nuqtalari, rivoji va oqibatlari tahlil qilinar ekan, ushbu mulohazalar e'tiborni tortadi, ya'ni: "Xitoyning o'ttiz yillik iqtisodiy o'zgarishlari 100 millionlab odamlarni qashshoqlikdan qutqardi. Ammo dunyodagi eng yirik mamlakatda ta'sirchan iqtisodiy o'sish sur'atlari og'ir ekologik xarajatlarni keltirib chiqardi. Ko'pgina yirik Xitoy daryolaridagi suv sug'orish uchun yaroqsiz. Qishloq xo'jaligining asosiy hududlaridagi tuproqlar og'ir metallar bilan ifloslangan. Kam ekin maydonlari va suv resurslari hamda muhim biologik xilma-xillik yo'qolib bormoqda. Xitoyning uglerod va azot oksidi chiqindilari Xitoyda ham, global miqyosda ham jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda".

Bredford universiteti (Buyuk Britaniya) olimlari Sharp, Narx (1982) "Sanoatni modellashtirish" ilmiy asarida ta'kidlanganligidek, sanoat modellari turli maqsadlarda, jumladan, strategik rejalashtirish uchun bozorlarni prognozlash, moliya institutlari va hukumatlar tomonidan investitsiyalarni yo'naltirish uchun asos yaratish va kompaniyalar tomonidan favqulodda vaziyatlar rejalarini ishlab chiqishda qo'llaniladi. Sanoat modellarini ikki xil o'lchov bo'yicha, ya'ni model tomonidan bajarilgan vazifalar va modelni qurishda duch keladigan muammolar bo'yicha baholash mumkin".

Xitoylik tadqiqotchi Jiayi Hu (2024) (Xalqaro o'quv eksperimental kampusi) "Yangi davrda sanoatni o'zgartirish modellari va strategiyalari" ilmiy asarida "Texnologik

innovatsiyalarga asoslangan model”ini taklif etadi. Unga ko’ra ushbu ilmiy xulosalar makon va zamonda katta ahamiyat kasb etadi: “yangi davr kontekstida Xitoy sanoatini o’zgartirish va modernizatsiya qilish ta’minot islohotini jadallashtirish va zamonaviy iqtisodiy tizimni qurishni qondirish uchun muhim tarkibdir. Aniq amaliyotda innovatsiyalardan iqtisodiy o’sishga eng qisqa vaqt ichida moslashish uchun harakatlantiruvchi kuch sifatida foydalanish kerak, bu esa iqtisodiy qo’shilgan qiymatning bosqichma-bosqich o’sishiga olib keladi. Biroq, obyektiv omillar ta’sirida, korxonalarning qoloq strategik fikrlashi, kompozit iste’dodlarning etishmasligi, intellektual mulk huquqlarining yetarli darajada himoyalanganligi va boshqa muammolar hali ham mavjud, shuning uchun Xitoy sanoatni yuqori darajali, xizmat ko’rsatishga yo’naltirilgan va brendga yo’naltirilgan rivojlanishga aylantirishda ko’plab muammolarga duch kelmoqda. Sanoatlarni o’zgartirish va modernizatsiya qilishni jadallashtirish uchun haqiqiy rivojlanish holatiga asoslanishi va teng o’yin maydonini yaratish kerak. Korxonalarni o’zgartirish va rivojlantirish salohiyatini yaxshilashga e’tibor qaratish bilan birga, sanoatning barqaror sog’lom rivojlanishini rag’batlantirish uchun muhim bo’lgan iste’dodlarga qo’yiladigan cheklovlarni ham bartaraf etishi kerak”. Ushbu jihatlar, mulohazalar va manbalardan olingan ilmiy xulosalar yuqorida ta’kidlagan va ilgari surgan fikr-g’oyalarimizning qanchalik ahamiyatli ekanligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Mintaqada Qayta ishlash sanoat korxonalarni rivojlantirishda mintaqada yangi investitsiya samaradorligiga ta’sir etuvchi omillarning o’ziga xos bo’lgan asosiy xususiyatlarini asoslab berish, uning iqtisodiy samaradorligini oshirish doir tahlilida induksiya va deduksiya, tizimli tahlil, qiyosiy tahlil etish, jadval va grafiklar usullaridan foydalanildi va taklif va tavsiyalar ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb masalalaridan sanaladi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Ishlab chiqarish samaradorligiga ta’sir ko’rsatuvchi o’ziga xos omillarni o’rganish va tizimlashtirish maqsadga muvofiqdir. Xususi omillar tahliliy xususiyatga ega bo’lib, ishlab chiqarish samaradorligining umumlashtirilgan va o’ziga xos ko’rsatkichlarining iqtisodiy mazmunini chuqur ochib berishga xizmat qiladi. Omillarni iqtisodiy-tahliliy asosda xususiyatlarga ko’ra birlashtirish, ularni sifat va miqdor jihatdan tahlil qilish imkonini beradi (Case study on Trafikverket Sweden, 2022).

O’z navbatida, ishlab chiqarish samaradorligi omillarini o’rganishni iqtisodiy hisob-kitob va tahliliy mezonlarga ajratish mumkin. Omillarni iqtisodiy hisoblash ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda omillarning mohiyati, darajasi, yo’nalishi, ishlab chiqarishning tashkiliy-texnik darajasini har tomonlama chuqur tahlil qilish uchun sharoit yaratadi. Ushbu belgi asosida samaradorlik omillarini intensiv va ekstensiv, obyektiv va subyektiv ishlab chiqarish samaradorligini real oshirishga ta’sir etuvchi omillarga birlashtirish mumkin.

Omillarni tabiati va ta’sir doirasi bo’yicha guruhlash katta nazariy va amaliy ahamiyatga ega. Chunki ishlab chiqarishning haqiqiy samaradorligiga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash ishlab chiqarishning har bir bo’g’ini va bo’limining ishlab chiqarish samaradorligi va rag’batlantirish tizimiga qo’shgan hissasini belgilaydi. Omillarni tarmoqlar bo’yicha guruhlash turli omillarning tarmoq, tarmoqlararo va xalqaro kesimga nisbatini aniqlash va ularning iqtisodiy samaradorligini baholash imkonini beradi (1-jadval).

**Qashqadaryo viloyatida faoliyat yuritayotgan quyidagi qayta ishlash sanoati
korxonalari misolida olib borildi**

№	Korxona nomi	Tarmoq	Quvvatdan foydalanish (%)	Eskirish darajasi (%)	Avtomatlashtirish darajasi (%)	Quvvatdan foydalanish darajasi %	Moliyaviy ko'rsatkichlar %
1	Qarshi Oziq-ovqat MChJ	Oziq-ovqat	72	48	55	72	14
2	Shurtan Kimyo Kompleksi	Kimyo	88	32	80	88	26
3	Qashqadaryo Qurilish Materiallari AJ	Qurilish	65	55	40	65	10
4	Kitob Agroprocessing	Q.x. mahsulotlari	70	50	45	70	12
5	Muborak Neft-gaz Qayta Ishlash	Neft-gaz	85	35	75	85	22

Manba: Statistik ma'lumotlar asosida muallif ishlanmasi.

Tahlil natijalariga ko'ra:

Qashqadaryoda yirik sanoat korxonalari texnologiya va innovatsiya hisobiga yuqori raqobatbardoshlikka ega.

O'rta va kichik qayta ishlash korxonalari uchun asosiy muammo — texnologik eskirish va raqamlashtirishning pastligi

Raqobatbardoshlikni oshirish uchun:

modernizatsiya;

raqamli boshqaruv;

investitsiya va innovatsiya faolligini kuchaytirish zarur.

Samaradorlikni oshirishga ta'sir etuvchi omillar tavsifini analitik belgilar asosida amalga oshirish, omillarni belgilarga ko'ra tasniflash va detallashtirishga yordam beradi. Bunday tafsilotlar har bir omilning iqtisodiy mohiyatini chuqurroq tushunishga ko'maklashadi. Bunday guruhlash natijasida omillarning birlamchi va bilvositaga bo'linishi, o'z navbatida, har bir omilning samaradorlikni oshirishga qanchalik hissa qo'shishini aniqlab beradi (Муртузалиев, 2022). Omillarning bunday bo'linishi har bir ko'rsatkichning ishlab chiqarish samaradorligidagi ulushini ko'rsatadi.

Hozirgi kunda sanoat korxonalarini yangi innovatsion g'oyalar va yuqori ilmiy salohiyat asosida rivojlantirish, sanoat korxonalarini taraqqiy ettirish yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shunday qilib, yuqoridagi fikrlarni umumlashtirib, iqtisodiy o'sish tushunchasining mohiyati har bir mamlakatda barcha resurslardan samarali foydalangan holda mahsulot va xizmatlarni rivojlantirish, shuningdek, ishlab chiqarish va korxona omillaridan samarali foydalanish orqali mehnat unumdorligini oshirishdan iborat. Shu sababli, bizning fikrimizcha, bozor sharoitida mehnat unumdorligini iqtisodiy o'sishning ilmiy konsepsiyasi sifatida talqin etish mumkin.

Xulosalar va takliflar.

Bizning fikrimizcha, bugungi kunda yuqori raqobatli muhitda sanoat ishlab chiqarishining iqtisodiy o'sishini samarali boshqarish quyidagi vazifalarni hal etishga bog'liq:

- Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligiga turli omillar ta'sir ko'rsatishi mumkinligi sababli, korxonaga ta'sir etuvchi barcha omillar chuqur o'rganilishi lozim;

- Sanoatda ilmiy-texnik va ijtimoiy rivojlanishni ta'minlaydigan eng muhim tarmoqlarni ustuvor rivojlantirish, butun milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va jahon sanoat ishlab chiqarishida yetakchi o'rinlarni egallash;

- Marketing faoliyatini takomillashtirish hamda raqobatbardosh, import o'rnini bosuvchi va eksportga yo'naltirilgan qurilish mahsulotlarini ishlab chiqarish bo'yicha maxsus dasturlarni ishlab chiqish;

- Ortiqcha quvvatlarga ega bo'lgan samarasiz tarmoq korxonalarini tugatish va qayta tashkil etish; ishlab chiqarish faoliyatining barqarorligi va uzluksizligini ta'minlash, eskirgan uskunalarni yuqori texnologiyali va energiya tejaydigan uskunalariga almashtirish, energiyani tejashning samarali tizimini joriy etish; mehnat va ishlab chiqarishni samarali tashkil etish, xodimlarni rag'batlantirish, kadrlarni tayyorlash, o'qitish va tarkibiy takomillashtirishning mavjud tizimlari samaradorligini oshirish;

- Sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruv usullarini takomillashtirishga qaratilgan loyihalash ishlarini to'liq qo'llab-quvvatlash maqsadida ekspertizaning tashkiliy-texnologik mexanizmini qayta loyihalash (reinjiniring).

Xulosa qilib aytganda, iqtisodiy o'sishni samarali boshqarishni takomillashtirish o'z navbatida sanoat korxonalarining barqaror o'sishini ta'minlaydi, kooperatsiya va integratsiya faoliyatini kengaytiradi, mahsulot sifatini va pirovard natijada uning raqobatbardoshligini oshiradi hamda milliy iqtisodiyotni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar / Jumepamypa / Reference:

Case study on Trafikverket Sweden. (2022) *Ecological Effects of Railways on Wildlife (reverse)*/ Authors: International Union of Railways (UIC), Trafikverket. July. / <https://www.greenpolicyplatform.org/case-studies/case-study-trafikverket-sweden-ecological-effects-railways-wildlife-reverse>.

Chowdhury S. (2021) *South Korea's Green New Deal in the year of transition*. UNDP. February 8, / <https://www.undp.org/blog/south-koreas-green-new-deal-year-transition>.

Fao.org. (2026). FAOLEX. [online] Available at: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC206183>.

Jiayi Hu. (2024) *Industrial Transformation Models and Strategies in Industry Research in the New Era. Highlights in Business, Economics and Management. Volume 27. pp-362-366* / <https://drpress.org/ojs/index.php/HBEM/article/view/18880/18436>.

Keeley, J. (eds) and Yisheng, Z. (eds) (2012). *Green China: Chinese insights on environment and development*. Available at <https://www.iied.org/17509iied>.

Sharp J.A., Price D.H.R. (1982) *Industry modeling*. Omega. Volume 10, Issue 3, Pages 237-247 / Internet source: [https://doi.org/10.1016/0305-0483\(82\)90094-9](https://doi.org/10.1016/0305-0483(82)90094-9).

Xek J. et al. (2024) *Early evidence of a transition towards sustainability-oriented decision-making in the chemical industry in Germany, Austria, and Switzerland: A choice-based conjoint analysis*. Energy Policy. Volume 187, April, 114028 / <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2024.114028>.

Муртузалиев С.С. (2022) *Развитие зеленой экономики в Швеции. Международная экономика*. №6, –стр.15/ <https://doi.org/10.33920/vne-04-2206-04>.